

Antón Costas

La tènue línia que divideix el PSOE

La paràlisi política que viu Espanya s'ha justificat com un bloqueig *ad hominem*. “No podem donar suport ni facilitar un nou govern de Mariano Rajoy”, diuen des del PSOE. Però sospito que aquesta és només una part d'aquesta història. Hi ha alguna cosa més.

El que va passar en la nit de ganivets llargs del comitè federal ens dona una pista. Observem la composició geogràfica de la nova gestora. Al marge del seu president, elegit com a home bo, l'hegemonia política la tenen l'organització andalusa i l'extremenya, amb dos representants cadascuna. Són les que van liderar l'atac a l'anterior direcció, partidària del no a Rajoy. També hi són representades altres organitzacions territorials menys homogènies internament: la valenciana, la de La Rioja, la balear, la canària i la càntabra. Però no hi són les organitzacions catalana, basca, navarresa, aragonesa, madrilenya, castellanoleonese ni gallega. A parer del president, són federacions “dividides”.

Analitzant aquella composició geogràfica s'intueix una tènue línia de divisió dins del socialisme. Una línia que va d'est a oest i que, incloent-hi la comunitat madrilenya, divideix el PSOE en un nord i un sud.

Quins factors poden explicar aquesta línia divisòria? En veig dos.

El primer és el problema territorial. No estan representades en la gestora, o ho estan de forma marginal, les organitzacions socialistes de comunitats on hi ha una forta demanda d'un millor repartiment del poder polític entre Estat i comunitat autònoma. Aquest qüestionament es dona especialment en les comunitats situades per sobre d'aquella línia divisòria. De manera particular, a Catalunya.

El segon és la geografia econòmica de la crisi. En termes generals, no estan representades en la gestora les comuni-

tats on més intensament s'ha manifestat el malestar social amb la crisi, la caiguda d'ingressos de les llars i la pèrdua d'oportunitats. En aquelles comunitats és on els nous partits d'esquerra alternativa, i els sobiranistes i anticapitalistes en el cas de Catalunya, han guanyat força electoral. I on més amenaçada està l'hegemonia socialista de l'esquerra. I, tot i això, són les federacions territorials que no estan representades en la gestora, o ho estan de forma marginal.

Aquí hi ha un fet intrigant. Aquelles federacions no representades pertanyen a les comunitats autònomes que històricament han tingut un desenvolupament in-

A què respon el fet que la gestora socialista representi més les regions pobres que les riques?

dustrial i econòmic més gran. És a dir, les més riques.

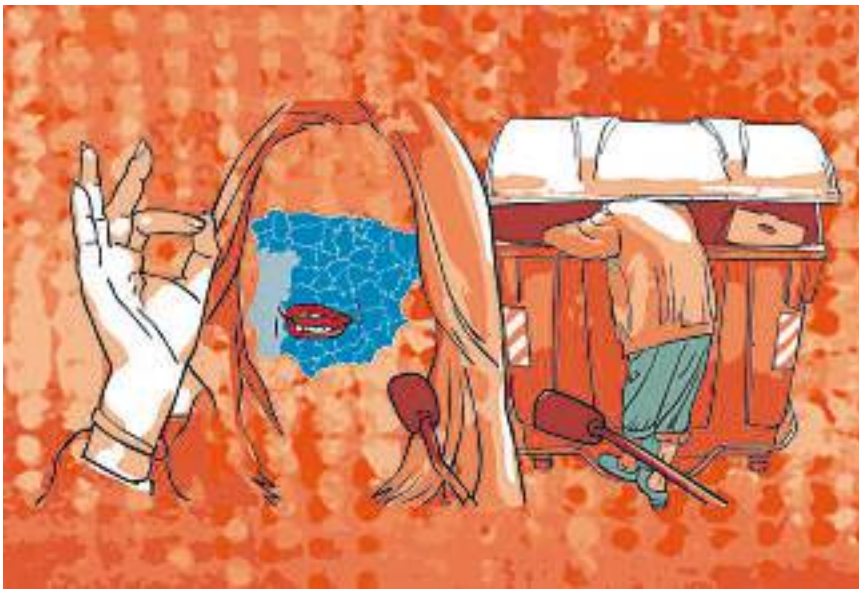
A què pot respondre el fet que la gestora socialista representi més les regions pobres que les riques? De manera intuïtiva, es podria pensar que han estat els ciutadans de les comunitats més endarrerides econòmicament els que més han patit els efectes de la crisi. Però pot ser que no hagi estat així. És cert que en el rànquing de la renda familiar per càpita que produeix el mercat (salari i beneficis), la di-

ferència entre comunitats riques i pobres és gran. Però aquesta distància es redueix quan s'utilitza la renda familiar disponible una vegada es tenen en compte l'efecte dels impostos i de les transferències públiques (pensions, atur i d'altres). La demografia influeix. Com que les pensions s'han mantingut però els salaris i l'ocupació han caigut, allà on hi ha més pensionistes la renda familiar ha caigut menys. Però hi ha més coses. Si fèssim el rànquing en termes de renda familiar disponible un cop deduït el cost de l'habitatge i la inflació diferencial en cada territori veuríem que les comunitats del sud s'acosten molt a les del nord.

La geografia econòmica de la crisi ens diu, per tant, que la caiguda relativa d'ingressos reals ha estat més gran en les comunitats més riques del nord que en les més pobres del sud. Això podria explicar que les primeres qüestionin en gran manera l'estatu quo polític i les polítiques, mentre que les del sud són més partidàries de no tocar-ho. Aquí, doncs, pot residir la causa última de la línia divisòria. El PSOE representa avui millor la defensa de l'estatu quo polític que la del canvi. El risc és convertir-se en una espècie de partit nacional socialista de les comunitats de l'estatu quo i ser testimonial en les altres.

Tot i això, malgrat aquestes diferències, el mèrit dels espanyols ha estat el de no haver fet cas de populismes esquerrans ni xenòfobs, ni tampoc experiments polítics nacionalistes extrems. Majoritàriament els espanyols demanen al Partit Socialista

Obre Espanyol una conversa política democràtica per, primer, deixar formar govern i, després, abordar, de manera pactada, els problemes i reptes que tenim al davant. Hi ha marge per a aquesta conversa política. Però ha d'incorporar la doble dimensió dels nostres problemes: la territorial i la social. Altrament la tènue línia que ara divideix els socialistes es convertirà en una falla sísmica. Una falla que acabarà afectant tota la política espanyola. ●

A. COSTAS, catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona

Jordi Llavina

Deliciosos disbarats

El poeta Miquel Àngel Llauger ens acaba de donar dos llibres exquisits, un de propi i un de mig propi. Es podria dir que tant l'un com l'altre formen part de la *poesia lleugera* –que, de vegades, en la seva enganyosa candidesa, diu coses tan profundes o feridores com la més fonda de les poesies!–. El que és seu del tot es titula *Zooscòpia* (Blind Books). El que ha fet seu és *El llibre dels disbarats*, d'Edward Lear (Adesiara).

Hi ha la tradició antiga de fer enraonar els animals: Isop, en els temps clàssics; el nostre Lluç, al bo de l'edat mitjana; La Fontaine, al segle XVII. Els bestiaris es tornen miralls netíssims de la naturalesa humana: n'accentuen els defectes, més que no pas en subratllen les virtuts. Entre els nostres lírics, Carner i Pere Quart van

excel·lir en el conreu i aprofundiment d'aquest gènere. ¿Recorden el cérvol del segon?: “Com un arbre rabent, / arrelat dins el vent...”.

Llauger se suma a la nòmina dels poetes que construeixen zoos particulars de paraules, i ho fa amb un llibret que és tot substància. En transcriure un dels més curts, que és, alhora, el més seriós i greu de tots (i, juntament amb “Peix”, també el més carnerià), el dedicat al camaleó: “Contra un domàs d'arena, tornes groc, / i verd si et fa de fons una falguera. / Jo, contra la tenebra que m'espera, / també vaig tornant negre, a poc a poc”. Igualment treuen el cap (o l'ala) per aquestes pàgines una gavina carronyaire que ens recorda els tèrbols negocis d'alguns polítics populars, un ornitorrinc visionari (si més no des del punt de vista ortogràfic: l'autor li

dobla la erra, tal com serà preceptiu d'aquí a poc) i una puça que adapta la cèlebre sentència de l'arribada de l'home a la Lluna. L'obra –amanosa com un cançoner de missa– compta, també, amb uns esplèndids dibuixos de Marion Joanoff.

Edward Lear i Lewis Carroll són considerats els dos autors principals de l'anomenada literatura del *nonsense*: “Una mirada atònita, només possible per a l'home contemporani, a un món de regles incomprendibles”. L'estrofa de cinc versos de l'escriptor anglès del XIX, el *limerick*, és traslladada al català pel poeta mallorquí d'una manera tan competent com creativa. És per això que parlava d'un llibre mig seu. El poeta absorbeix l'esperit de la forma, i ens el torna fet de paraules nostres. Aquesta és l'essència d'una bona traducció, i Llauger broda la seva. ●

Pilar Rahola

El bocamoll

Ahores d'ara, el pànic ha desaparegut. Malgrat que hi va haver un moment en què semblava que Donald Trump tenia alguna opció per arribar a la Casa Blanca, a un mes de les eleccions s'ha dissipat tot dubte. És cert que puc quedar públicament desmentida per la realitat –que tendeix al surrealisme–, però me la jugo amb l'afirmació: Trump ja ha perdut.

Ha perdut abans de perdre, i ho ha fet gràcies al seu pitjor adversari: ell mateix. El personatge ha devorat definitivament el candidat, i això ha passat amb el mateix soroll públic amb què va aconseguir la nominació. És a dir, si Trump va arribar fins al pòdium republicà gràcies al seu domini de l'impacte mediàtic, aquest mateix impacte l'ha destruït. Era un bocamoll tan desinhibit que, de tant obrir la boca de bat a bat i no parar de dir bestieses, es va convertir en la principal carta de les televisions, que endrapaven grans audiències amb els seus exabruptes. I així va ser com, de manera incomprensible, un candidat a la presidència va arribar a la candidatura tot insultant col·lectius clau per a la seva nominació: hispans, afroamericans, dones... Certament, no és nova aquesta voluntat republicana de seduir els *redneck*, convençuts que el vot del nord-americà blanc, de l'interior i de renda baixa és molt suculent, però no s'havia menyspreat mai amb tant afany la resta de grups humans per

El bocamoll no ha estat capaç de tancar la boca, i l'ha oberta tant que s'ha devorat a si mateix

accontentar l'Amèrica profunda.

Ha passat amb Trump, probablement perquè *The Donald* és exactament el que sembla, la seva pròpia caricatura. El bocamoll no ha estat capaç de deixar d'obrir la boca, i l'ha oberta tant que s'ha devorat a si mateix.

I ara és possible que aconseguixi tots els vots més un de l'Associació Nacional del Rifle, o fins i tot que el votin els ultradretans que pul·lulen pels EUA, en general sense gaire apetència pel vot, però poca cosa més, perquè els republicans seriosos, que han dut a la Casa Blanca grans presidents, com Lincoln o Theodore Roosevelt, estan profundament avergonyits. Pot ser que no arribin a votar Hillary Clinton, opció que seria excessiva per al seu estómac, però molts es quedaran a casa. A més, cal recordar que un gruix important del vot republicà prové dels col·lectius hispans, als quals Trump ha acusat, així, a boca de canó, de ser narcotraficants. Només faltava la indignació global de les dones, el col·lectiu votant més gran dels Estats Units, per aventurar que els republicans poden tenir el pitjor resultat de la seva història.

Qui votarà Trump? Les restes són una multiplicació: fora de despistats, no el votaran els afros, que ha menyspreat de totes les maneres possibles; no el votaran els hispans, que ha massacrada; no el votaran les dones, indignades amb les seves obscenitats, i, probablement, no el votaran gaires republicans, alarmats per tot en general. Al final, si no passa res d'inesperat, Trump acabarà la seva carrera política tal com va començar: com un pallaso. ●